

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ลำไยเป็นผลไม้เศรษฐกิจสำคัญของภาคเหนือ โดยเฉพาะในเขตจังหวัดเชียงใหม่ และ ลำพูน ซึ่งผลผลิตแต่ละปีนอกจากใช้ในการบริโภคภายในประเทศแล้วยังเป็นสินค้าส่งออกที่ทำ รายได้ให้แก่เกษตรกรเป็นจำนวนมาก (กรมส่งเสริมการส่งออก, 2552) ในปัจจุบันผลผลิตลำไยใน ฤดูกาลและนอกฤดูกาลเพาะปลูกมีปริมาณมากจนไม่สามารถบริโภค และจำหน่ายได้ทัน ประกอบ กับผลผลิตดังกล่าวมีราคาที่ตกต่ำ เสื่อมคุณภาพเร็ว และเน่าเสียง่าย จึงเกิดการแปรรูปและถนอม ผลผลิตทางการเกษตร เพื่อให้มีผักและผลไม้รับประทานตลอดปี เป็นการเพิ่มรสชาติอาหารให้ แปลกไปจากเดิม อีกทั้งยังสามารถทำเพื่อจำหน่าย และเป็นการแก้ปัญหาผลผลิตล้นตลาด (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2553: ออนไลน์) จึงได้มีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (SMCE หรือ small and micro community enterprise) ซึ่งเป็นหน่วยธุรกิจที่มีความคล่องตัวของชุมชน เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่นๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มี วิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการ เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของ ครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน อย่างเหมาะสมให้เข้ากับสถานการณ์ทั่วไปของประเทศใน ปัจจุบัน (สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2553)

วิสาหกิจชุมชนบ้านแคว อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เริ่มก่อตั้งขึ้นจากการรวมกลุ่มของ สมาชิกในชุมชนจำนวน 35 คน เมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2538 โดยจัดตั้งเป็นกลุ่มสตรีสหกรณ์ บ้านแคว ต่อมาในปี 2548 ได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนบ้านแคว ตามโครงการสนับสนุน เศรษฐกิจชุมชนให้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการ ส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก การช่วยเหลือซึ่งกันและกันใน ชุมชน การพัฒนาความสามารถในการบริหารจัดการและพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการของหน่วยธุรกิจที่ สูงขึ้น ลักษณะการดำเนินงานของกลุ่มคือการผลิตสินค้าที่แปรรูปมาจากผัก ผลไม้ และสมุนไพร เพื่อใช้อุปโภคบริโภคภายในกลุ่มและจำหน่ายแก่ลูกค้าทั่วไป ปัจจุบันมีสินค้าหลัก 3 ชนิด ได้แก่ ผลไม้อบแห้ง ท็อฟฟี่สมุนไพร และเครื่องดื่มสมุนไพรผงสำเร็จรูป

จากข้อมูลผลการดำเนินงานพบว่า มีการเพิ่มขึ้นของรายได้จากการจำหน่ายสินค้าอย่างต่อเนื่องทุกปี เริ่มจากปี 2549 มียอดขายเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.78 คิดเป็นกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นร้อยละ 32.21 ในปี 2550 มียอดขายเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.12 คิดเป็นกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นร้อยละ 42.24 และในปี 2551 มียอดขายเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.31 คิดเป็นกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.49 ปัจจุบันสินค้าของกลุ่มเริ่มเป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้น (สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7, 2552: ออนไลน์) จึงมีการขยายช่องทางการขายเพิ่มมากขึ้นจากเดิม โดยมีตัวแทนจำหน่ายมารับไปขายต่อทั้งต่างจังหวัดและต่างประเทศ อีกทั้งได้นำสินค้าวางจำหน่ายตามห้างสรรพสินค้าเพื่อเพิ่มอัตราการแข่งขันทางการค้า (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์, 2551: ออนไลน์) ซึ่งผลผลิตดังกล่าวได้รับใบอนุญาตจากการตรวจสอบตามมาตรฐานหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตอาหาร (GMP หรือ Good Manufacturing Practice) จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข, 2553) จึงเป็นแนวโน้มที่ดีในการขยายตัวของธุรกิจตามวิสัยทัศน์และพันธกิจ ของกลุ่มที่ได้ระบุไว้ดังนี้ วิสัยทัศน์ คือ เป็นผู้ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผลไม้อบแห้ง ท็อปปี้สมุนไพร และเครื่องดื่มสมุนไพรผงสำเร็จรูป ที่มีคุณค่าทางโภชนาการ โดยใช้วัตถุดิบจากเกษตรกรภายในชุมชน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่ใส่ใจในคุณภาพพันธกิจ คือ ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผลไม้อบแห้ง ท็อปปี้สมุนไพร และเครื่องดื่มสมุนไพรผงสำเร็จรูป ที่มีคุณภาพในราคาที่เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้า โดยกระบวนการผลิตที่ได้มาตรฐานและเทคโนโลยีที่ทันสมัยรักษาสิ่งแวดล้อม โดยมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองกลุ่มผู้บริโภค และสนับสนุนเกษตรกรไทยโดยการใช้วัตถุดิบภายในชุมชน

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการแปรรูปลำไยของวิสาหกิจชุมชนบ้านแคว ได้แก่ ลำไยอบแห้ง ท็อปปี้ลำไย และเครื่องดื่มลำไยผงสำเร็จรูป ซึ่งการศึกษาดังกล่าวจะช่วยให้นักผู้ผลิตสามารถพัฒนาการดำเนินงานให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ และพันธกิจของกลุ่ม ตลอดจนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคอย่างเหมาะสม และสามารถนำข้อมูลจากการศึกษานี้ไปปรับใช้ประกอบการตัดสินใจวางแผนการดำเนินงานด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งนอกจากจะเกิดประโยชน์ต่อกลุ่มผู้ผลิตโดยตรงแล้ว ผลการศึกษายังเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการรายอื่นได้นำไปปรับประยุกต์ใช้ รวมถึงบุคคลทั่วไปที่สนใจข้อมูลด้านต้นทุนและผลตอบแทนจากการแปรรูปลำไยอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการแปรรูปลำไยของวิสาหกิจชุมชนบ้านแคว อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

1. ทำให้ทราบต้นทุนและผลตอบแทนจากการแปรรูปลำไยของวิสาหกิจชุมชนบ้านแกว อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
2. สามารถนำข้อมูลจากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนบ้านแกว อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ต้นทุน หมายถึง ต้นทุนในการแปรรูปลำไยของวิสาหกิจชุมชนบ้านแกว อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยต้นทุนวัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายในการผลิต

ผลตอบแทน หมายถึง ผลตอบแทนที่ได้รับจากการแปรรูปลำไยของวิสาหกิจชุมชนบ้านแกว อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

วิสาหกิจชุมชน (SMCE หรือ Small and Micro Community Enterprise) หมายถึง หน่วยธุรกิจที่มีความคล่องตัวของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่นๆ ที่ดำเนินการ โดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการ เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน อย่างเหมาะสม (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2553)

วิสาหกิจชุมชนบ้านแกว หมายถึง หน่วยธุรกิจที่มีความคล่องตัวของชุมชนที่เน้นแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรผลไม้อบแห้ง ท็อฟฟี่สมุนไพร และเครื่องดื่มนสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน อย่างเหมาะสม

ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากลำไย หมายถึง ลำไยอบแห้ง ท็อฟฟี่ลำไย และเครื่องดื่mlำไยผงสำเร็จรูป ของวิสาหกิจชุมชนบ้านแกว อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่